СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVII. Ч. 274. Джерзі Сити, Н. Дж., субота, 25-го листопаду 1939. No. 274. Jersey City, N. J., Saturday, November 25, 1939. VOL. XLVII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

ВІДСВЯТКОВАНО ПЕРШИЙ „ДЕНЬ ПОДЯКИ"

НЮ ЙОРК. — Половина Америки відсвяткувала врочисто минулого четверга перший „День Подяки". Внаслідок розпорядку президента Рузвелта традиційний американський „День Подяки" перенесено з 30. листопаду на 23. Але не всі стейти хотіли приняти зміну. Тому лише половина стейтів святкувала минулого четверга, а друга половина святкуватиме наступного четверга. Проте та половина, що святкувала, відсвяткувала його з достоїнством, дякуючи Богові за ті благодаті, якими тішиться нині американський нарід. По всіх церквах відбувались богослуження з подяками, що Америка не є у війні; що, не звертаючи уваги на безробіття, люди не мруть з голоду й панує ненайгірший добробут; а також, що в Америці панує далі свобода, коли по інших культурних краях підкрадаються чимраз глибше диктатури.

Одначе в той день не обійшлось і без критики в бік президента, що він змінив традиційну дату „Дня Подяки". Деякі священики закидали президентові, що тим поділив націю на дві частини. Вони також осуджували його за ті причини, які він подав, зміняючи дату. Як відомо, як причину подав президент те, що „День Подяки" є заскоро перед Різдвом і люди не мають часу на покупки. Деякі священики говорили, що покупки в такій святій справі, як „День Подяки", не повинні відґравати ніякої ролі. Автім, чому „День Подяки" мав перешкоджати тим покупкам? — питались вони. Ґубернатор стейту Месачусетс, Люіс Баровс, запрошений на бенкет, на якім приготовляли традиційну їжу з індика, приніс зо собою малу пушку сардинків. Коли подали індика, він заявив, що 23 листопаду не їстиме цеї страви, бо це не пора на те. При тім він добув сардинки і, висипавши їх на талірку, почав їх їсти. Масачусетс святкує „День Подяки" по старому.

Президент Рузвелт святкував „День Подяки" у Ворм Спрінґз, Джорджія, куди він поїхав на відпочинок і лікування своєї старої недуги, дитячого паралїжу. Традиційного індика він їв серед фундаторів лікувального заведення та серед хворих на дитячий параліж, серед яких були особи, що не годні були піднятись, а лежали на ношах.

„День Подяки" святкували американці не лише вдома, але також по інших чужих краях, там, де їх той день захопив.

БОРОТЬБА ЗО СТЕЙТОВИМИ ТОРГОВЕЛЬНИМИ ПЕРЕГОРОДАМИ.

ВАШИНҐТОН. — Секретар торговлі, Генрі Гопкінс, створив спеціяльний комітет, до якого входять представники департаментів праці, хліборобства та справедливости, з ціллю поборювати ті торговельні перегороди, які поодинокі стейти заводять у себе. Внаслідок безробіття деякі стейти, користаючи зо своїх стейтових прав, заводять ріжні мита на ріжні продукти, які роблять конкуренцію домашньому промислові. Деколи вони зовсім забороняють вступ певним продуктам з чужих стейтів. Коротко, вони поступають так, немов деякі суверенні держави. А це спинює загально національний промисл і торговлю. Для боротьби з цим явищем Гопкінс створив згаданий комітет.

МОЛОДИЙ РУЗВЕЛТ ПЕРЕСТЕРІГАЄ РОБІТНИКІВ.

ПОРТ ФОРТ (Тексас). — Син Рузвелта, Еліот, виголосив через радіо промову, в якій перестерігав орґанізованих у нії робітників, щоб вони найскоріше прийшли до замирення, бо інакше в наступній конґресовій сесії робітництво готово потерпіти. Еліот Рузвелт говорив, що „закони можна ухвалити, але можна їх і скасувати". Тим він натякав, що ті закони, які ухвалено в останніх роках на користь робітництва, можуть бути знесені, коли Американська Федерація Праці і Конґрес Промислової Орґанізації не погодяться між собою. Еліот також критикував гостро Джана Луіса, голову К.П.О., називаючи його „царем" та приписуючи йому вину за теперішню незгоду.

ПОМЕР АРТУР БОДАНЦКИЙ.

НЮ ЙОРК. — На звапнення жил помер у 61 році життя диригент світової слави, Артур Боданцкий. Він був диригентом нюйорської опери 24 роки.

ФАРМЕРИ ДОМАГАЮТЬСЯ ПРАВ.

ПЕОРІЯ (Илинойс). — На своїй конвенції фармерська орґанізація „Нешенел Ґрейндж" ухвалила резолюцію домагатись від уряду представництва для фармерів у всіх комітетах, що творяться тепер в адміністрації у звязку з вибухом війни в Европі. Бо колиб Америка вступила в війну, або війна в Европі далі затягалась, то ті комітети будуть контролювати все американське цивільне життя. Супроти того американські фармери хочуть мати участь у тій контролі.

ХАРЧЕВІ ЗНАЧКИ МАЮТЬ ПОПУЛЯРНІСТЬ

НЮ ЙОРК. — Бюро публичної [illegible] під директорством д-р [illegible]олопа перевело анкету серед певного числа людей, багатих і вбогих, та переконалося, що 70% з них були за поширення „харчевих карток", які нині є тільки в місті Рочестері. „Харчеві картки" дістають від держави вбогі люди і за них можуть діставати ріжні продукти в харчевих склепах. В той спосіб при помочі тих карток держава спомагає вбогих, а водночас помагає спожиткувати ту надвишку фармерських продуктів, що є нині на складах. Надвишка тих продуктів обнижує ціни на фармерські продукти. Незабаром 17 нових міст впровадять у себе ті харчеві картки.

ЗА КОНТРОЛЮ НАФТИ

БУКАРЕШТ. — Німеччина хоче взяти за всяку ціну контролю над продукцією і збутом румунської нафти, без якої вона не зможе обійтись. Анґлія і Франція предкладають Румунії свої оферти. Виходить, що румунський король хоче визволитися з німецької контролі й тому поручив уклад нового кабінету міністрів М. Татарескові, відомому приятелеві Франції.

СКІЛЬКІСТЬ ПРАЦЬ ЗБІЛЬШАЄТЬСЯ

ВАШИНҐТОН. — На основі обчислень, в жовтні знайшли працю 366,000 безробітних робітників. Число їх занять зросло на 7% від числа з попереднього місяця, в якім також знайшли працю поверх 300 тисяч.

ГОЛОДІВКА В ДЕНЬ ПОДЯКИ

Вязні у вязниці в Фолсамі, Каліфорнія, застрайкували голодівкою проти їжі. Заряд заповів, що він зробить їм спеціяльний обід у День Подяки, і більшість страйкарів зломала страйк. Лише провідники страйку видержали па страйку; заряд вязниці посадив їх до темниці й вони не мали ніякого обіду.

ОДИНОКА ҐАЗЕТА В ВАРШАВІ

ВАРШАВА. — У столиці давньої Польщі виходить тепер тільки один часопис, що зветься „Варшавер Ноє Цайтунг" і є видаваний німецькою і польською мовою. Кажуть, що є в ньому самі урядові розпорядки і те, що хоче передати польській людності Ґебельс, нанаціститчний міністер пропаґанди.

ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ПЕРЕНЕСЕННЯ ДНЯ ПОДЯКИ

В ріжних строго республиканських околицях республиканці робили ріжні демонстрації проти зарядження президента Рузвелта, котрим перенесено святкування Дня Подяки на 23. листопаду.

Мейнський ґубернатор Баровс, що мав краяти індика на одному бенкеті, відсунув індика на бік і, виймивши з кишені пушку сардинок, відкрив її і пообідав ними. Казав: „Я не їм устриць у липні, не йду на футбол у квітні, і не буду їсти індика 23. листопаду".

Демократичний посадник міста Ророрінґтон, у стейті Конетикот, видав проклямацію до міщан святкувати День Подяки 23. листопаду, але всі купці й фабриканти проклямації не послухали й вели в той день бизнес, як звичайно.

НОВИЙ СПОСІБ ПІКЕТУВАННЯ

Страйкуючі оператори фільмових театрів у Ст. Луісі придумали як новий спосіб пікетування ходження від хати до хати й аґітування серед людей, що ходять до театрів.

На такі відвідини йде оператор з жінкою. Жінка говорить. Коли друга сторона не хоче слухати, чоловік подає летючку.

ЦІЛИЙ СВІТ УМОВО ХОРИЙ

На святі 15. річниці делаверського стейтового шпиталю для умово хорих у Фарнгерсті коло Вилминґтону заявив д-р Едвард Стрекер, стейтовий лікар для умових недуг, що нині просто весь світ умово хорий. Мовляв, умові недуги поширюються масово. Доказом масових умових недуг є масові нетерпимості.

ВІЙНА ПОПРАВЛЯЄ БИЗНЕС... ДЕКОМУ

Внаслідок війни так зріс попит на сушені овочі, що в стейті Айдаго повстало багато підприємств для сушення овочів.

Попит за сушеними овочами є видно вислідом тої обставини, що сушені овочі надаються найкраще для перевозу.

ЯК КОЛИСЬ У ШІКАҐУ?

На фармі С. Едґара Левеліна в Мидленді, Мерілен́д, повторилася подія, що за американською традицією була колись причиною великого пожару Шікаґа. Корова копнула ліхтарню в руках фармера й спричинила пожар соломи, від котрої занявся хлів і інші поблизькі господарські забудовання з усім фармерським збором. Корову врятовано, але шкода все таки виносить 15,000 долярів.

ВУГЛЯ ПІШЛО НАЗАД У ЗЕМЛЮ

Скрентонець Домінік Сантіні почув у ночі тріскіт у пивниці свого дому. Розглянувши причини небувалого шуму, він побачив, що десять тон вугля, котре він приготовив собі на зиму на топливо хати, звалилися в підземну яму, що створилася певно через обвал підпор у порожних копальнях глибоко під землею.

ПОГОЛОСКИ ПРО „ПЛЯНИ НІМЕЧЧИНИ"

ПАРИЖ. — Проголошено „тайні документи", передовлені в Німеччині, в яких є вимінені „воєнні цілі" націстів. Отже в тім документі говориться про „етнічні границі" Німеччини. Згідно з ними, німецька держава мала би бути побільшена такими землями: Альзація, Льотаринґія, частина Голяндії, Бельґії, північної Франції, Юґославії й Румунії. Документ має такий заголовок: „Декілька завваг на тему мирового договору". Є він, кажуть, виготовлений Йоганом Ґерінґом, що працює в націстичнім міністерстві пропаґанди.

„ДАВАЛИ ПРИКАЗИ".

Німецький уряд каже, що „капітан Стівенс", наліво, й „Мр. Бест", направо, кермували бомбовим замахом у Мінхені. Німецький уряд закидає їм, що вони стоять на службі англійської „тайної служби".

СОВЄТИ ЗАПОВІЛИ ПРАВИЛЬНУ КОМУНІКАЦІЮ З ЗАХІД. УКРАЇНОЮ

МОСКВА. — Західня Україна ще надалі цілком відтята від світу. Але, як виходить з урядового комунікату, є вже листовна і телеґрафічна сполука Західньої України з іншими краями, що входять в склад СССР. У Львові перебуває представник італійської амбасади в Москві й вирішує, що має статися з італійським консулятом, що був передше у Львові, коли там іще була польська влада.

„ПОЛЬЩА" У ФРАНЦІЇ.

АНЖЕР (Франція). — На кількох акрах французької землі уже існує „тимчасова незалежна Польща". Як відомо, французький уряд відступив новому польському урядові прекрасний стародавній замок, що є у тому місті, враз з додатковими будинками, в яких містяться ріжні польські міністерства. Замок і ті будинки визнано як екстериторіяльні.

Польський Леґіон у Канаді.

Коли кореспонденти відвідували „Нову Польщу", польський премієр Сікорскі розповів їм дещо з плянів відбудови „сильної Польщі", при чому заявив, що британський уряд дав згоду на творення польського леґіону в Канаді.

СОВЄТИ ПРО „ПОЛЬЩУ У ФРАНЦІЇ".

МОСКВА. — Совєтська преса, покпиваючи собі з того, що в Франції є „нова Польща", каже, що новому польському урядові бракує у Франції двох річей: у першу чергу справжньої польської столиці, а далі національних меншин, які міг би гнобити.

З СОВЄТСЬКО-НАЦІСТИЧНОГО БРАТАННЯ.

МОСКВА. — Совєтські ґазети подали низку фотоґрафічних знимок, що представляють нову автомобільну дорогу в Німеччині. Американський кореспондент, що передає цю новину, додає, що в тому не булоб нічого надзвичайного, якби не та обставина, що це перший раз подано в совєтських ґазетах того роду знимку, а з нею і щось таке, що є зроблене націстами, яке треба подивляти. Далі замітне ще й те, що тіж ґазети не поміщують нічого про подібні осяги в Америці, Анґлії чи Франції.

БЕНЕШ ОПТИМІСТИЧНИЙ.

ЛОНДОН. — Бувший чехословацький президент д-р Едвард Бенеш заповідає, що німецька диктатура буде повалена, але західньо-европейська цивілізація буде врятована, не зважаючи на те, що будуть революції соціяльно- політичного характеру.

ДАЛІ ПРОТИ ФІНЛЯНДІЇ.

МОСКВА. — Совєтська пресова аґенція далі атакує Фінляндію, закидуючи їй, що вона веде „протисовєтську пропаґанду". Та Совєти, хоч не довіряють фінляндському урядові, надіються, що їх зрозуміє „нарід", себто фінські маси.

КОНФІСКАТА ЗА ПРОТИСОВЄТСЬКУ СТАТТЮ.

РИМ. — Сталася замітна подія. Як відомо, італійські часописи завзято тепер атакують Совєти. А тут нараз сконфісковано число одного з найвпливовіших часописів, „Ля Стампа", що виходить у Турині, за поміщення допису, надісланого з Фінляндії, в якому поміщено характеристику совєтської армії. Дописувач подає вислови того, що приглядався до совєтської армії, що ввійшла до Естонії. І каже, що та армія і її поведення вказують на брак орґанізації й проводу в армії. Постачання було цілком зле наладжене. Жовніри не мали що їсти. Транспорт не дописав. Візники полишали по дорозі панцирні автомобілі, бо не визнавались, як треба їхати дорогами, та не вміли дати собі ради з найменшою поправкою. Тому тепер довгі шляхи завалені совєтськими автомобілями і повзами, що їх залишила окупаційна совєтська армія, вмашировуючи в Естонію. Вони лежать по дорозі й ровах ще й досі. Ось того звіту італійська цензура не перепустила, згідно наложила на друк конфіскату.

„МАҐНЕТИЧНІ МІНИ".

ЛОНДОН. — Британський уряд догадується, що вже має до діла з тою німецькою небезпечною зброєю, про яку згадував нераз Гітлер. Як відомо, впродовж 6 днів затоплено 22 кораблі. Майже всі вони впали жертвою мін на Північнім морі, чи близько побережжя Анґлії. Отже ті міни є нібито згаданою німецькою „смертельною зброєю". Кажуть, що їх німецькі летуни спускають з літаків при помочі леґкопадів. Своїм маґнетизмом вони притяґають кадовби перепливаючих біля кораблів і таким чином приходить до страшної експльозії й корабель потопає за кілька хвилин.

БЕЛЬҐІЯ І ГОЛЯНДІЯ ПРОТЕСТУЮТЬ.

ЛОНДОН. — Голяндія і Бельґія заложили перед британським урядом формальні протести з приводу британського зарядження конфіскати кораблів, що вивозять товари з Німеччини. В протесті кажеться, що британське зарядження є нарушенням прав невтральних країв. Кажуть, що протести вислано під напором Німеччини.

"SVOBODA" (UKRAINIAN DAILY).
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДІСТАВ ЛЕКЦІЮ

У Швайцарії відкрили ґазетярі Фріца Тісена, німецького сталевого маґната. Зажив він там з родиною в домі зо всіми признаками, що хоче там жити постійно. Така поведінка з боку людини, котра має такі великі маєтки в Німеччині, що вона не може як слід ними керувати зза границі, та ще у военнім часі, мусіла здивувати ґазетярів, і вони остаточно по довгих допитах добилися від німецького сталевого маґната признання, що він виїхав немовби на вигнання, бо в Німеччині не можливо було йому далі перебувати з огляду на ріжниці, які заходили в справі війни між ним і німецьким урядом. Як усі догадуються, Тісен противився починанню війни Німеччиною, а уряд, звісно, був за неї.

У долі Тісена побачив світ незвичайно замітний символ. Тісен був не лиш одним з найбагатших людей Німеччини, але й мав спеціяльне відношення до Гітлера. Колись, як Гітлерова кампанія за добуття влади стояла на найнижчому щаблі розвою, коли всі його заходи й сили були розбиті, на поміч Гітлерові й націстам прийшов цей власне сталевий маґнат Тісен. Тісен був так сильно заляканий можливістю большевицької революції в Німеччині, що віддав грубі міліони до розпорядимости Гітлера й товаришів. Завдяки капіталам Тісена Гітлер міг розвинути таку широку аґітацію, що остаточне добуття влади було лише питанням часу. Успіх, який наївні люди приписували націстичній ідеольоґії, був плодом Тісенових марок.

Прийшов нарешті Гітлер до влади, став диктатором німецького народу, а Тісен за його поміч Гітлерові став начальником важкого промислу. Та він скоро переконався, що не був ніяким начальником, бо мусів виконувати прикази націстичних ватажків. Словом, Тісен, котрий рятував свої капітали від конфіскати большевиками, знайшовся у залізних кліщах уряду, котрий маєтку йому не забирав, але й не давав йому ним керувати по своїй волі. Тісенові і його товаришам лишилася в руках лише зверхня признака власности, яка властиво ніякої сути не мала. Забрав її уряд, котрий, захопивши економічну силу, ростягав свою владу й на інші ділянки люського життя так, що нарешті Тісенові стало неможливим навіть жити в Німеччині,

Нині Тісен, один з найбільших міліонерів Німеччини, живе еміґрантом у Швайцарії. Ріжні лекції вичитують люди з його долі, та мабуть найважніша лекція в зусиллях рятувати маєткову силу через будування мерзеної політичної влади. Тісенові вдалося збудувати цю владу, але ця влада нині заїдає його таксамо, якби його був заїв большевизм. Якби Тісен, замісць будувати націзм, конструктивно розвязував суспільні питання, він нині був би ще багатою людиною, вільною людиною й жив би в ріднім краю.

Є ЗА ЩО ДЯКУВАТИ

Більша частина американського народу вже відсвяткувала цьогорічне „Свято Подяки", а дехто ще буде святкувати. Оте „родинне непорозуміння", що зайшло щодо дня святкування, цілком згодом вирівняється і буде спокій і на цьому полі. Та, не зважаючи на те, як кажемо, „непорозуміння", певно буде серед американців згода щодо тих багатьох благодатей, за які треба дякувати Провидінню, що дозволило міліонам людей жити у теперішних часах у Злучених Державах Америки. Бо як би критично не ставитись до всіх тих недомагань, яких тут повно, то й найзавзятішому критикові цеї держави треба кінець кінцем погодитися з тим, що сьогодні ще в Злучених Державах можна найкраще, найбезпечніше й найкультурніше жити. Нема такої країни в світі, що давалаб людині більше, як вона може дістати тут в Америці. Властивий клопіт є тут з тим, що люди таки не вміють, або й не хочуть, користати з тих усіх можливостей, які ще тут є до розпорядимости. Очевидно, що тим не хочемо казати, що в Америці рай, що тут люди не бідують, що не журяться за те, щоб дістати працю, звідки взяти гроші на оплачення чиншу, виховання дітей, лікування і т. п. Усі ті клопоти тут є. І є міліони людей без роботи. А проте, як знаємо, сотки міліонів людей хотілиб дістатись до Злучених Держав, і булиб задоволені, якби могли тут — бідувати. Бо так є, що навіть американська біда є ще добробутом у порівнянні з багатьома іншими краями і тою нуждою, яку там люди мусять зносити.

Ось тому, як сказано, є за що дякувати Богові, що ми тут в Америці. І варт добре застановлятись тому, що береться легкодушно кидати каменем на той лад, який дає змогу десяткам міліонів людей ріжного походження раси і ріжної релиґії та ріжних політичних переконань спільно жити і разом працювати. А вже ті, що є української крови, таки мусять відчути вдячність для тої землі, бо на ній одинокій вони ще мають найбільше прав, коли йде про їхні українські відчування і службу українським ідеалам.

Якби Злучені Держави не хотіли держати себе здалека від того, що в світі кипить і буриться, то це їм цілковито ніколи не вдасться. Вони не зможуть остатись островом, відмежованим від звязку зо світом і тими ріжними ідеями, що тут і там разураз виринають, а задля яких, принаймні вчасті, доходить і до таких кріз, як от теперішня нова світова війна. А тому, що Злучені Держави не можуть бути відірвані від світу, треба нам усім, що дорожимо американськими цінностями, дбати, щоб та земля йшла у свому дальшому розвою ось тим своїм демократичним шляхом, якому вона завдячує свій дотеперішній розмах і добробут.

ДАЛЬШІ ВІСТІ ПРО ПОДІЇ В ЗАХІДНІЙ УКРАЇНІ

До Злучених Держав надійшли листи, в яких подані деякі дальші вісті про останні події в Західній Україні.

Що є з Митроп. А. Шептицьким?

У звязку з відомостями, поданими спершу Українським Бюром у Лондоні, про страчення 17 українських діячів і розстрілу большевиками Митроп. Шептицького, треба ствердити, що письмо, вислане з Европи 31. жовтня б. р., подає, що із засягнених інформацій виходить, що Митрополит живе й остається надалі при храмі св. Юра у Львові. Большевицькі аґітатори ведуть проти Митрополита (як і проти духовенства) кампанію через радіо, намагаючись підорвати Його вплив. Найпевніша вістка щодо Митрополита є з 17. жовтня, бо в тому дні виїхав зо Львова до Риму один з українських черців, що того дня відвідував Митрополита.

Про Львів.

У Львові здемольовано коло 50 домів. Є багато домів ушкоджених. Спалена церква укр. греко-кат. Богословської Академії, але сама Академія вийшла цілo. Урядує в ній далі ректор о. Сліпий. В св. Юрі ушкоджені два помешкання. Волоська церква трохи знищена. У першім дні налету німецьких летунів, коли вибухла війна, а населення нічого про це не знало, було у Львові 16 убитих.

Німці стояли під Львовом, а до міста не входили. Стояли в Голоску і Збоїсках, звідки втекли 3 редемтористи і кілька братчиків, що мусіли ввесь час боронитись перед польськими бандами. Як советські війська підійшли під Львів, німці опустили передмістя. Тоді й втекло зо Львова коло 30 українських діячів. Та багато осіб спасли життя іншим способом, цілком припадково. Це йде мова про тих 1,500 українців, що їх поляки вивезли були до концентраційного табору в Березі Картузькій. Цей табор, як розповідають, хотіли поляки при відході знищити підмінуванням, але не стало на це часу. З Берези витікали наші люди до Східніх Прус.

Провінція.

Про те, що діялось у тих критичних часах на провінції, поза Львовом, розповідають страшні речі. В Стрийщині, Бережанщині й Самбірщині, як польське військо зачало подаватись, а німецьке ще не ввійшло, треба було боронитись перед польськими бандами, а водночас і наставляти українську владу. При тому доходило до кривавих розправ, головно з польськими кольоністами, яких обійстя попалено. Німецькі війська, що повинні були далі наступати або цілком не приходили, або спізнялись, як от у Стрийщині й Самбірщині, а поляки це використовували і мстились на наших, різали людей і палили, що попало. Тоді згинуло багато передових наших людей, між ними багато наших священиків. Спалено багато сіл і містечок. Отсі відомости цілком певні, бо людина, що їх передає, має вже автентичні протоколи про польські звірства в Самбірщині. А так, як було в Самбірщині, було й в інших повітах. Багато українців рятувались утечею на захід, за Сян. Німці давали перепустки на право осісти за Сяном.

Про д-ра Костя Левицького й вивезених.

Як до Львова ввійшли советські війська, найстарший віком репрезентант українського громадянства, д-р Кость Левицький, відомий політик і довголітній провідник, зложив перед советською владою в імені української інтеліґенції заяву льояльности й готовість співпраці. За те советська влада мала зробити його представником уряду Західньої України. Але трохи пізніше роздумалась і вивезла його в глиб Советів разом з такими громадськими діячами, як д-р Дмитро Левицький, сенатор Остап Луцький, Володимир Кузьмович, Володимир Целевич, редактор д-р Іван Німчук. Разом з їх вивезенням почався советський терор на провінції. Почали виарештовувати українську інтеліґенцію.

Оповідання сестри ЧСВВ.

Сестра ЧСВВ, Хризанта Ірина, що є юґославською громадянкою, оповіла, коли прибула за границю, що їй було дуже тяжко добитися візи. Советські військові урядники, між якими було видно багато жидів, казали їй, що нема чого виїжджати і втікати, бо советська влада не думає нікого переслідувати чи вивозити, а треба буде тільки працювати. Дивувалися, що священики втікають. Сестра подала, що наука в школах іде правильно, а зо школи василіянок видалили лише сестер, а цивільних залишили надалі. По церквах у Львові є тільки читані Служби Божі. Запитана, чому це так, не знала, чим на це пояснити. Проповідати в церкві не вільно. По селах влада виганяє священиків з приходств. У Львові церковного майна не рухали до того часу, коли згадана сестра там була. „Просвіта" розвязана. Зачинені були в той час усі бібліотеки. Про розстріли не чула. Ні про арешти не було чути. Тільки в урядах можна було бачити повно людей, що випитували за своїми, яких кудись вивезли...

Утікачі.

В надісланім листі є вимінені такі особи, що вивтікали: В. Мудрий, Д. Паліїв, Р. Дашкевич, Іван Кедрин Рудницький, д-р Г. Стецюк, д-р Гнатишак, І. Дурбак, Б. Катамай, В. Левицький, С. Арсенич, ґен. Павленко молод., полк. Кузьмінський, полк. Доценко, інж. Трохименко, інж. Христя Кононенко, Р. Паладійчук, Кунанець, В. Рудко, Я. Старух, маґ. Луцький, д-р Ярослав Макарушка з жінкою, д-р Гриньох, д-р Липський (ті два останні священики), В. Лопушанський, ред. Галайчук, ред. Костюк, інж. Ю. Крохмалюк, інж. Книш, інж. Шепарович, поручн. Сидорик, д-р Загайкевич і д-р Навроцький з Перемишля, д-р Гобовий, інж. Винницький, д-р Витвицький, підп. В. Ефимович, інж. Кравців, маґ. Яців, дир. Кузів, д-р Мацьків, дир. А. Мілянич, д-р Залуцький, Орест Кузьма, д-р Ремешило. Крім цього знаємо певно, що виїхали 30 оо. василіян і 25 василіянських братчиків та багато священиків, особливо молодих, які тепер є по німецькій стороні, але без притулку. Вже по тижні советської інвазії вивтікали зо Львова до Замосця: д-р З. Пеленський, інж. Мудрак і С. Гординський, що є тепер у Кракові. До тих, що втекли з Галичини по занятті краю большевиками, належить молодий Атанас Фіґоль, якого вже були вже вибрали робітники і студенти якимсь „комісарем" та який вспів утекти, як тільки почув, що з ним не є добре.

„Для комуністів нема кордонів".

Ось такі стовпи ставлять большевики на советсько-мадярськім кордоні, себто на границі Галичини і Карпатської України. І, як твердять, ведуть уже завзяту комуністичну аґітацію в Карпатській Україні.

Вісті „радянофілів".

Надіслані до Америки листи стверджують, що вже крутяться між українською іміґрацією в Европі ріжні „радянофіли", що розпускають найріжнородніші вигадки про те, що на західньо-українських землях під Советами усе спокійно та що населення „одушевляється" советською владою. Деякі з них такі наївні, як от про те, що большевицька влада заіменувала Децикевича президентом міста Львова, що можна їх неправдивість провірити через саме большевицьке радіо. Та, не зважаючи на те, вісті далі кружляють. І то щораз дивачніші. Між іншим кажуть, що советська влада не чіпає священства, а залишає священикові по 10 до 20 морґів поля, яке має сам обробляти, а як не хоче бути священиком, то може кінчити курси і бути сільським учителем і одержувати державну платню. Розповідають і таке, що военний комендант Тимошенко зложив візиту Митрополитові Шептицькому, а націоналіст Кравців став командантом львівської поліції. Аж такі поголоски курсують, і то, як ми зазначили, поширювані людьми, що їх вважають советськими аґентами.

Дальші вісті.

У листах є подані відомості, що є вже знані, а саме про вибори до Народнього Зібрання та про те, що між особами, що тепер відграють політичну ролю, є такі: д-р Панчишин, Петро Франко, д-р Студинський, В. Барвінський, д-р Старосольський, д-р Біляк.

Сестра василіянка, що переїжджала через Ярослав, подає, що тоді перейшло з західньо-українських земель під німецьку окупацію коло 1,200 утікачів, і то через Ярослав, де їм видавано посвідки. На Засяні має бути щось коло 200 українських учительок.

Є дуже суперечні вісті і щодо того, що діється на українських землях, які опинились під німецькою окупацією. Здається, що в кожній околиці є інакше. Це залежить від „ляндрата", що править місцевістю. Цікавий є курс грошей у Львові: польський злотий курсує нарівні з советським рублем, а німецька марка вартує 60 копійок.

Чим живуть поляки.

Надіслані листи описують також і про настрої польського населення під німецькою окупацією. Отже поляки живуть такими відомостями: З Америки вже йде польська армія, в якій нема зрадників-українців. Ґданськ уже в руках англійців. А німці вже малощо не забираються з Кракова,

Антон Барґгорн.

НЕВИННА КІТКА

Від якогось часу вітер стих і наша „Сузанна" колихалась на одному місці з обвислими вітрилами й скрипучими щоглами.

Керманич безуспішно пробував усякими способами піддати вітру вітрилам. Капітан лютував. Залога мала маркітні обличчя, а Муллі, корабельна кітка, неспокійно вертілась усюди.

Тільки Гіннерк Боес не показував нічого по собі, так, якби його це все не цікавило. А втім він умів відповідно використовувати такі нагоди. Він витаскав собі якесь приладдя, вижебрав від кухаря кілька обрізків соленого мяса й щось там почав собі майструвати.

Незабаром він закинув кінець вудки з приманою за борт і застиг очима на воді, тоді, коли кітка кружляла довкола нього, повна очікування, наче чуючи, що буде здобич.

Ніхто з нас не звертав уваги на Гіннерка. Та коли за якийсь час він витягнув на палубу ріжні великі риби, ми поцікавились його роботою. Його завзяття перейшло й на нас і ми забули про сніданок і люльку.

В полудне лежало на вільному місці з дванадцять чудових риб, що їх Муллі обнюхувала, ціла подразнена.

Навіть капітан, побачивши таку здобич, забув про своє турботне вичікування вітру й став радитися з кухаром, як найкраще приладити риби.

Вони скоро погодилися, що риби треба завудити, бо так вони краще зберігаються в теплому підсонні від зіпсуття й тоді можна ловлю поділити на кілька обідів.

З чималою справністю зробив тесля зо старої бочки справжню вудильню. Риби натягнено на залізні прути й повішено у бочці. Над отвором розпростерто кілька вогких мішків, а під сподом розпалено вогонь, що ледви жеврів від дубових суків.

Тепер повинні риби лишитися в димі аж до другого дня, а потім капітан і к у х а р мали перевести справедливий поділ.

Щоб забезпечитись від якоїнебудь несподіваки, що її моглаб справити Муллі, кітку замкнули на цілу ніч під ключ.

Незабаром запах вудженого мяса разом із гризьким димом розійшовся по палубі й втиснувся аж до нас.

Настала ніч. Корабель знову рушив із вітром і все пішло своїм звичайним ходом.

Коли я коло півночі пішов на варту на лівий бік корабля, втиснувся мені приманний запах пронизливо у ніздрі і я почув нагло нестримний потяг зробити собі передсмак того, чим нас завтра обділять. Щож це кому пошкодилоб, колиб я взяв собі з бочки малий шматок риби?

За думкою повинен наступити чин, і я закрався сходами під головну палубу. Обачно підніс я в темряві мішки й засяг ножем у бочку. З товстим шматком я миттю вернувся на мою стійку. Риба смакувала мені незвичайно.

Вранці, перед самим сніданком, коли ми всі з напруженим очікуванням обступили бочку, зійшов урешті капітан із кухаром. Кухар ніс велику миску й тримав у руці готовий ніж.

Поставивши миску на вільному місці й відклавши ніж, він урочисто стягнув із бочки грубі мішки. Тепер повинен наступити під доглядом капітана великий і справедливий поділ.

Але, о жах! — бочка була порожня. Цілком порожня. Наші обличчя геть видовжились, а я зокрема почував, що ганебно поблід. Деж поділись риби? Муллі? Де кітка? Хіба видерлась? Алеж вона не могла пожерти всіх риб, бо пережерлась би на смерть. А проте ми кричали: „Муллі, проклята котюга, зіжерла всі риби!"

Обличчя нашого капітана помітно захмарилось, а кухар з цікавістю оглядав місце довкола бочки, аж нагло показав зо справжнім триюмфальним ревом виразні товсті сліди на вимитій підлозі. Вони вели з жахливою докладністю від бочки через палубу й сходи на ліву частину корабля. Мені посіріло в очах. Алеж я взяв тільки малий шматок.

Сліди вели до місця, де моряки тримали н і ч н у варту. Ми ніяково переглядались, один тільки Гіннерк Боес був спокійний. Невжеж він не відбув нічної мандрівки до бочки?

Капітан, кленучи без упину, пішов до себе. Кухар теж забрав порожню миску й приготовлений ніж, навіть не глянувши в наш бік. Ми всі мовчали.

Тишу порушив пронизливий мявкіт Муллі. Ух, до чорта, — цілком забули про кітку. Боес пішов перший, ми за ним.

Кітка почала леститись до Боеса, опісля скочила йому на рамя й обнюхувала його одяг. Боес глянув на нас, начеб завагався, опісля швидким рухом виняв з кишені шматок риби й кинув кітці.

Хтось засміявся голосно. Боес глянув різко й гаркнув:

— Свині! Не міг один з другим лишити для Муллі бодай головку?

І ввесь гнів гнів капітана втратив для нас у цій хвлині свою силу супроти Боесового докору.

Пер. К.

ТУТ Є НОВИНКА.

Сказав хтось там, що як собака вкусить людину, то в цьому новинки нема. Зате є новинка, як людина вкусить собаку. Ось таке й сталося у Волтгемі, Масачусетс: Джозеф Лолер каже, що він ніяк не може навчити собаки послуху, хіба вкушенням. Отже Лолер і кусає свою собаку легко поза вуха, як хоче добитися від нього послуху.

В НЕДІЛЮ, 26. ЛИСТОПАДУ 1939

SUNDAY, NOVEMBER 26, 1939

ВСІ НА

ВЕЛИКЕ ПРОТЕСТАЦІЙНЕ ВІЧЕ

ПРОТИ ОКУПАЦІЇ ЗАХІДНЬОЇ УКРАЇНИ БОЛЬШЕВИКАМИ

в *COOPER UNION HALL, Cooper Square & Astor Place, NEW YORK CITY*

ПОЧАТОК ТОЧНО В ГОДИНІ 2-гій ПОПОЛУДНІ.

На вічу промовлятимуть визначні американські та українські промовці. Між іншими на вічу буде промовляти п. ЛЮДВІҐ ЛОР, славний ліберальний журналіст із Ню Йорк Пост, знаний противник націстів і комуністів; ROGER SHAW, foreign editor of Current History Magazine; ДМ. ГАЛИЧИН, С. ШУМЕЙКО, В. ДУШНИК, Р. ЛАПІКА і М. ПІЗНАК.

ЗЛУЧЕНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИХ ОРҐАНІЗАЦІЙ М. НЮ ЙОРКУ.

-:- З ДНЯ -:-

РАБІН ПОХВАЛЮЄ ПУРИТАНІЗМ.

Рабін Вилйем Розенблюм у божниці перед вірними вихвалював старий американський пуританізм і закликав усіх ступати слідами старих пуританів. Він дослівно сказав: „У світі, заселенім дикунами, пуритани заховали зразки доброї поведінки, що була знаменником цивілізації в тодішнім віці. Американці нині живуть у дикім світі; в такім світі, в якім потребою години є велика дисципліна духа й ума. Ми мусимо відзискати дещо з цеї пуританської невгнутости, з часів ранньої пущі, щоб могти продиратись уперед до нових обіцянок свободи і щастя, не звертаючи уваги на ідеольоґічну пущу, пущу, крізь яку ми мусимо нині прорубувати собі дорогу".

Інші рабіни в своїх проповідях похвалювали останню енцикліку папи Пія XII, а також підкресляли потребу релігійних виливів на державне й особисте життя людей.

СПІВПРАЦЯ ПООДИНОКИХ РЕЛІҐІЙ.

Це не перший раз, що жидівські рабіни похвалюють виступи та прикмети якоїсь іншої релігії, чи релігійного угруповання. Також християнські священики нераз похвалювали працю рабінів та жидівської релігії й нераз разом працювали в ріжних комітетах. Знимки тих комітетів, де рабін сидить разом з католицьким, чи протестантським священиком, де католики, протестанти, жиди, хоч перемішані, проте разом служать якійсь спільній ідеї, можна нераз зустрічати в газетах.

Виринає питання, чи така спільна праця поодиноких релігій є ознакою занику тих релігій. Ознакою, що поодинокі релігії зачинають дивитись потурливо на ті ріжниці, які їх розділяють і готові поступитись у своїх доґмах, щоби прийти до якогось релігійного компромісу, до одної релігійної синтези.

ЛАНКИ, ЩО ВЯЖУТЬ УСІ РЕЛІҐІЇ.

Ні, католики, жиди, протестанти й інші сходяться разом не тому, що вони перестали вірити в свої доґми, тільки тому, що всі релігії, хоч би як вони були розсварені між собою під оглядом своїх святостей та доґм, мають під собою одне спільне духове дно, без якого вони всі провалилисяб.

Тим духовим дном є ідеалістичне, релігійне наставлення людей; їх здібність вноситись понад щоденне життя; вірити в посмертне життя, вірити в несмертність душі, в існування Бога, у вічні етичні правди.

Коли є те духове дно, то на нім може виростати релігія, християнська, жидівська, магометанська, чи якась поганська. Одна релігія добирає собі таких пророків, інша — інших; одна вірить у такі догми, інша в інші; вони навіть можуть ріжнитись під оглядом догм і одна може вважати гріхом це, інша щось інше. Та всетаки вони всі матимуть під собою одне і те саме дно — здібність людей взагалі підноситись понад сучасне матеріяльне життя і вірити в щось позагробове, вічне.

ДУХОВЕ ДНО ЗАГРОЖЕНЕ.

А нині те духове дно загрожене. Зі всіх сторін напирають атеїстичні, безбожницькі течії, які ніби при помочі стислих, холодних наук, при помочі раціоналізму, матеріялізму, стараються доказати, що все вічне, позагробове — це мана: ціла історія чоловіка зачинається і кінчиться тут, на землі.

Нераз ті безбожницькі струї навіть формально не виступають проти релігії, проти Бога. Вони ніби дивляться на це „толерантно", а навіть твердять, що коли хтось відчуває потребу вірити в Бога, то хай собі вірить. Та водночас ті безбожницькі струї ширять такі ідеї, такі навчання, які збитого з пантелику чоловіка наставлять так, що він мусить прийти до висновку, що церква, релігія, вірування у щось вище — таки пустяки, добрі для нецивілізованої людини, але непотрібні для „вчесної", цивілізованої.

НАШЕ РЕЛІҐІЙНЕ ПИТАННЯ.

У нас церковне питання не є як слід налаштоване. Воно для кожного українського журналіста нагадує бомбу, наладовану динамітом, що за дотиком зараз вибухне. Тому досвідчені журналісти уникають тої „бомби", щоб не викликати вибуху та не образити котроїнебудь церкви. Але чи промовчування цеї справи скріплює авторитет церкви, релігії?

Здається, що наші церкви повинні в певних засадничих справах поступати так, як це роблять американські рабіни, католицькі та протестантські священики, що в засадничих справах співпрацюють разом. Бо нищильні, безбожницько-матеріялістичні струї підкопують те духове дно, на якім спочивають усі релігії. Проти тих нищильних струй повинні всі релігії спільно виступати, зберігаючи водночас свої внутрішні церковні доґми та святості.

Наші церкви закидають собі взаємно „схизматизм", „відступство". Але чи конче треба „відступника" ненавидіти? Чи в обличчі спільної небезпеки всетаки не краще координувати праці проти наступу нищильних струй?

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ

ПИТСФІЛД, МАСС.

Ювилей тов. ім. М. Грушевського.

Дня 11 листопаду ц. р. відбулось у нас свято 30-літнього ювилею існування тов. ім. Мих. Грушевського, від. 150. У. Н. Союзу; при нагоді відсвятковано 45-літній ювилей Батька Союзу. Свято відбулось при участі сусідніх відділів, котрі своєю присутністю нам помогли його звеличати. Прибули громадяни з Голйок, Масс., члени від. 52; з Трою, Н. Й., від. 191; з Емгерст, Масс., від. 199; з Савт Дірфілд, Масс., від. 207; з Лудлов, Масс., від. 253; з Гудсон, Н. Й., від. 273 і 440. Згаданим відділам треба признати, що мають любов до своєї орґанізації, бо хотіли потрудитись на це свято.

Програма Союзового Свята була багата. Вже зранку посходились члени до української місцевої церкви, в якій відправлено Службу Божу і панахиду за померлих членів. Пополудні відбувся концерт місцевого і гудсонського хору, під проводом п. А. Лаврова. Хор виявився дуже добре; на початку він відспівав гимн У. Н. Союзу. Вступне слово виголосив предсідник М. Соколовський та привитав усіх союзовців і бесідників, котрі прибули на свято. Потім покликав секретаря О. Яремія, котрий представив початки існування тов. ім. Грушевського й У. Н. Союзу, та яку користь дістають члени, що належать до нього. Бесідник закликав приявних, щоб самі вступали до У. Н. Союзу та своїх дітей вписували до нього.

Дальше покликано головного секр. У. Н. Союзу, п. Д. Галичина, котрий виголосив святочну промову. В довгій і гарній промові п. Д. Галичин представив присутнім, що представляє собою У. Н. Союз, на яких підставах він заснований та які добродійства випливають з його грамот. Бесідник також розказав, що У. Н. Союз виповнює ріжні загально громадські завдання й тому всі українці повинні єднатись разом в У. Н. Союз й забезпечувати в нім себе, свою родину, та разом співпрацювати для визволення наших братів у старім краю.

Опісля забрав слово окр. орг. А. Маланчук, який також виголосив палку промову про У Н. Союз, яку приявні нагородили оплесками. Далі покликаний до слова найстарший член У. Н. Союзу, що був першим членом 150-го відділу, це є Ілля Яремій. Він сказав, що, зійшовшись на те ювилейне свято нашої орґанізації, не треба забувати також і про річницю листопадових днів, в котрих український нарід схопився до волі. З тої нагоди приявні повинні згадати і тих українських інвалідів, що своє здоровля віддали для рідної справи, і їм повинні зібрати жертви.

Дальше забирав слово місцевий священик, о. В. Титар, і в коротких словах подякував усім учасникам та побажав їм успіхів в орґанізаційній роботі для добра нашого народу.

Кінцевим бесідником був п. Ілля Ваврішин, котрий попросив приявних, щоб зібрали між собою хочби жертву для бідних інвалідів. При кінці свята хор знов заспівав кілька народніх пісень, а також усі разом заспівали „Ще не вмерла Україна".

Урядники тов. ім. Грушевського складають усім приявним подяку за участь, бо в той спосіб можна було гідно відсвяткувати обовязок, наложений на наш відділ нашою орґанізацією.

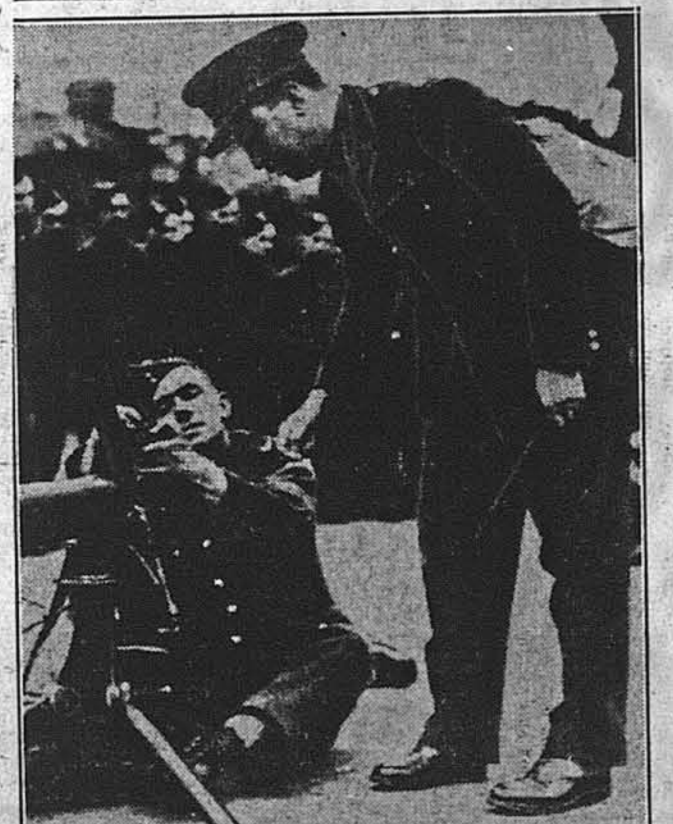
Слід додати, що в останніх часах вписалось у наш відділ 49 нових членів, до чого найбільше праці доложив окр. орґ. А. Маланчук. Жертву на інвалідів зложили такі люди: І. Яремій $2; по $1: Д. Крупалик, І. Вавришин, Катерина Копичак, Оксана Муневич, Ю. Спасик, К. Бачинський, В. Гудима, О. Сильський, І. Лисогір, Д. Галичин, А. Маланчук, Г. Базбич, Оксана Теращук, Анастасія Дорощиха, Анна Кіца, В. Бурко, В. Коваль, М. Степанюк, стар., А. Гуска, О. Яремій; по 50 ц.: Марія Соколовська, Василина Костиґаник, І. Олійник, С. Антонічук, В. Гетьман, О. Заяць, П. Яремій, О. Бутинський; дрібними $2.10. Разом $29.10. Гроші переслано до Обеднання зціллю переслати їх там, де зазначено.

О. Яремій, секр.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ІНДІЯНИ НЕ ПУСКАЮТЬ БІЛИХ НА РЕЗЕРВАЦІЮ

Індіяни з племени Сенека коло Бофало, Ню Йорк, заповіли, що не будуть пускати білих людей полювати на їх резервації. Заряд резервації вже віднісся з відповідним доманням до повітового мисливського уряду, щоб не видавав дозволів на полювання в індійській резервації.

АМЕРИКАНЕЦЬ СТАЄ АНҐЛІЙСЬКИМ ГРОМАДЯНИНОМ.

Кермет Рузвелт, син Теодора Рузвелта, президента Злучених Держав коло трицять літ тому, заявив бажання стати британським підданим. Він уже вступив до англійської армії. На світлині він навчає жовніра, що стріляє з машинового крісу.

Що варта?

Купив сусід у сусіда кавалок поля й заплатив за нього дорого. Як вийшли в поле, то купець кривдував собі, що поле таке вузьке й таке коротке, а коштує цілу тисячку. А продавець відповідає: „Ви кажете, що воно вузьке й коротке. Але погадайте собі, яке воно глибоке. Копайте скільки хочете, а кінця не знайдете".

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Перед протестом проти окупації Західньої України.

Це не перший раз, що американські українці, зокрема у даному випадку нюйорські, збираються на протестаційне віче проти займанців українських земель. Від самого кінця війни світової, цебто від часу, коли український нарід поневолено чотирма займанцями, американські українці виконували свій обовязок боронити своїх рідних братів перед американською публичною опінією і розкривати всі кривди, які ділялися над цим народом.

Останні два роки, коли то середуща та східня Европа переходила великі примусові зміни своєї політичної карти, заставляли американських українців брати активнішу акцію в обороні України.

Згадаймо хочби велику акцію в справі оборони Карпатської України і протесту проти мадярського окупацта.

Це саме було у випадку другого окупанта України, Польщі. Минулого року ввесь американсько-український загал протестував проти польської „пацифікації", яка нищила безпардонно невинне українське населення Західньої України.

Цього року польсько-німецька війна, а потім спілка Гітлера й Сталіна спричинили нову катастрофу: наїзд червоних орд на Західню Україну!

Всі ми знаємо, яку ролю грала Західня Україна в цілій історії українського народу. Це у Львові кристалізувалася націоналістична та державницька ідеольогія. Це тут скривалися політичні діячі з Великої України, коли рука московського ката найбільше давила український нарід у Великій Україні. Саме тоді Західня Україна ставала „Піємонтом", де кувалася й розвивалася соборницька ідея.

З окупацією цеї цвітки дикою Москвою настали там для українців нові терпіння та переслідування. Годі їх усі перечислити, бо Совети відрізані від культурного світу, а Москва не позволяє вирватися правді на світ.

Але вже те, що доносить чужа преса або втікачі, вистарчає, щоб знати, що там діється пекло. Ось це пекло є тим „спасенням", яким тепер величається Москва у світі. А так є, що українці боролися проти польської окупації, але не на те, щоби піти у московську неволю.

Супроти таких подій українська еміґрація не може мовчати. На неї одинокую принадає роля не тільки боронити перед світом український нарід та розкривати знущання большевиків над ним, але також бути консерватором української національної ідеї.

Як уже було подано передше, заходом Злученого Комітету Українсько-Американських Орґанізацій міста Ню Йорку **скликається велике протестаційне віче проти большевицько-німецької окупації Західньої України на неділю, 26-го листопаду 1939 р. в Купер Юніон у Ню Йорку.** А протестуючи проти московської інвазії, ми не поминемо мовчки факту, що біля **міліона українців знайшлися під німецькою окупацією та що їх тепер силою мають вимінювати за німців з СССР.**

На протестаційне віче запрошено визначних американських журналістів та політиків. У хвилині, коли пишемо цей допис, довідуємося від екзекутиви Злученого Комітету, що вже зголосився говорити на вічу п. **Людвиґ Льор,** відомий заграничний редактор та колюмніст часопису „Ню Йорк Пост".

Отож українське громадянство в Ню Йорку та околиці повинно масово прибути до **Купер Юніон у неділю, 26-го листопаду 1939, в 2-гій годині пополудні, щоб:**

1) запротестувати проти варварської окупації Західньої України Москвою,

2) запротестувати проти кривавого переслідування та розстрілів українських патріотів і священиків, проти нищення української церкви та українських інституцій,

3) запротестувати проти окупації німцями Лемківщини та Холмщини та насильного переселювання українців під московське ярмо з їх прадідної землі,

4) заманіфестувати хотіння українців звільнитися від всіх окупантів та створити незалежну державу.

—р—к

UFS

ПІДЛОЖИВ БОМБУ?

Націстична поліція арештувала Ґеорґа Елсера під закидом підложення бомби під пиварню в Мінхені 8. листопаду. Фотоґрафію переслано радіом з Берліну.

ЗА ОБИЛЬНИЙ ПОЛОВ

Іван Юркевич, рибак із Окленду, в Каліфорнії, кружляючи на рибацькім човні недалеко коло „Ґолден Ґейт" за сардинками, піймав, не хотячи, в свої сіті 25 стіп довгого кита. Боячися, що кит може пірвати сіті, котрі коштують 10,000 долярів, Юркевич висяав радіовий запит до свого роботодавця по інструкції. Цей казав тягнути кита в сіті до сан-франсіського заливу. Юркевич так і зробив. Коли кита притягнули до заливу, він уже був неживий, бо задушився серед сардинок. Мусів Юркевич відвезти кита назад на океан і викинути там із сітей.

ЖИДИ В ЛЮБЛИНСЬКІЙ ОКРУЗІ

ПАРИЖ. — До Люблина привезено досі з Німеччини 45,000 жидів. Усі вони є під доглядом Ґештапа. Проєктують зібрати там принаймні пів міліона жидів.

ТАРЗАН І ВОГНІ ТОРУ

(25)

Кулі Дженети тільки роздразнила крокодиля і він гнався за Перієм, немов субмарина. Пері був добрий пливак і хоч крокодиль здоганяв його, то він поспішно зближався до човна. Нарешті він був уже біля човна, але також крок за ним була отворена паща крокодиля. Ті, що були в човні, поспішили йому на поміч.

Дженета знову висмалила зо стрільби, влучаючи цей раз кулею в горло крокодиля. Сильний біль крокодиля змусив його затрясти пащекою, даючи в той спосіб маленьку хвилинку Перієві вдряпатись на човен. Водночас Дарно лопнув крокодиля по лобі, й веслом відтручував його пащу від Перія. Інші помагали йому дістатись до човна.

Їх спільна і швидка акція вможливила Перієві дістатись цїло до човна. Тарзан з берега пильно слідкував за Перієм. Він був задалеко, щоби поспішати йому на поміч. Крім того він був сам у великій небезпеці, бо дикуни гнались далі за ним. Тепер він перед дикунами скочив у воду і пірнув у ній. Дикуни зупинились.

Довго не показувався Тарзан на поверхні. Дикуни думали, що його пірвали крокодилі. Втім Тарзан виплив біля самого човна. В кількох рухах він був у човні. Тепер усі вони почали сильно гребти вділ рікою. Дженета по хвилині заавважила: „Дикуни все нас не опускають і йдуть здовж берега. Чи вони думають нас іще спіймати?"